

PROGRAMIRANJE PROGRAMSKI JEZIK C

Struktura programa

Lokalne promenljive

- Promenljiva deklarisanu u telu funkcije je lokalna promenljiva funkcije

```
int sum_digits(int n) {  
    int sum=0;  
    while(n>0) {  
        sum+=n%10;  
        n/=10;  
    }  
}
```

- ▣ Ovako deklarisanu promenljivu zovemo automatska lokalna promenljiva

Automatske lokalne promenljive

- Automatsku lokalnu promenljivu karakteriše sledeće:
  - Automatska trajnost pridruženog memorijskog prostora (**automatic storage duration**)
    - Automatsko alociranje memorijskog prostora za datu promenljivu u trenutku poziva funkcije u kojoj je deklarirana
    - Alocirani memorijski prostor se dalji automatski oslobađa kada se prekine izvršavanje funkcije
    - Ponovni poziv iste funkcije ne garantuje da će se isti memorijski prostor alocirati za datu lokalnu promenljivu (vrednost promenljive iz prethodnog poziva je nedostupna)
  - Blok oblast važenja (**block scope**)
    - Pod oblašću važenja promenljive podrazumeva se deo programskog teksta u kome se promenljivoj može pristupiti (u kome je promenljiva vidljiva)
      - Lokalna promenljiva funkcije ima blok oblast važenja (vidljiva je samo u bloku u kome je deklarirana) i to od mesta deklaracije do kraja bloka u kome je deklarirana
      - Na ovaj način ista imena se mogu bezbedno koristiti za promenljive u različitim funkcijama
      - U standardu **C99** deklaracije promenljivih se ne moraju navoditi pre ostalih naredbi bloka tako da oblast važenja promenljive može biti značajno mala
- Parametri funkcije imaju iste osobine kao automatske lokalne promenljive
  - Jedina razlika je u tome što se one automatski inicijalizuju vrednostima odgovarajućih argumenata pri pozivu funkcije

Statičke lokalne promenljive

- Ako se u deklaraciji promenljive navede ključna reč **static**
  - ▣ promenljiva ima statičku trajnost memorijskog prostora (**static storage duration**)
  - ▣ Statičkoj promenljivoj je pridružen uvek isti memorijski prostor tokom izvršavanja programa

```
void f(oid) {  
    static int i; /* staticka lokalna promenljiva */  
    ...  
}
```

- U svakom narednom pozivu funkcije vrednost statičke promenljive iz prethodnog poziva se ne gubi
- Statička lokalna promenljiva ima blok oblast važenja kao i automatska lokalna promenljiva

Eksterne promenljive

- Jedan način razmene informacija izmedju funkcije i ostalih delova programa je korišćenje parametara
- Sa druge strane ovo se moze izvesti korišćenjem eksternih promenliih
  - Eksterna (globalna) promenljiva je promenljiva deklarisan van tela funkcije i karakteriše je sledeće
  - Eksterne promenljive kao i statičke lokalne promenljive su pridružene uvek istom memorijskom prostoru tokom izvršavanja programa (statička trajnost memorijskog prostora)
  - Datotečna oblast važenja
    - Eksterna promenljiva je vidljiva od mesta na kome je deklarisan pa do kraja datoteke u kojoj je deklaracija izvršena
    - Ovo praktično znači da njenu vrednost može koristiti odnosno menjati bilo koja funkcija koja sledi posle njene deklaracije

Eksterne promenljive

- Eksterne promenljive se najčešće koriste kada
  - ▣ više funkcija koristi isti podatak
  - ▣ manji broj funkcija koristi dosta podataka
- Mane su sledeće
  - ▣ Ako se promeni globalna promenljiva (npr. njen tip) odgovarajuće izmene treba izvršiti u svim funkcijama koje koriste datu globalnu promenljivu
  - ▣ Komplikovanje otkrivanje grešaka u programu
    - bilo koja funkcija je mogla da postavi nekorektnu vrednost globalne promenljive
  - ▣ Otežano korišćenje funkcije koja koristi globalne promenljive u drugim programima

Blok

```
{  
    deklaracije  
    naredba  
}
```

- Blok je niz naredbi unutar vitičastih zagrada
  - ▣ Telo funkcije je blok
  - ▣ Blok naredba se tretira kao jedna naredba i može biti element nekog drugog bloka (blokovi se mogu ugnježdavati)
  - ▣ Blok može imati i deklaracije koje se navode pre naredbi
- Promenljiva deklarirana u bloku je automatska lokalna promenljiva
  - ▣ Ima automatsku trajnost memorijskog prostora
    - Memorijski prostor se alocira ulaskom u blok u kome je promenljiva deklarirana, a oslobadja se izlaskom iz bloka u kome je deklarirana
  - ▣ Ima blok oblast važenja

Blok

```
If (i>j) {  
    int temp=i;  
    i=j;  
    j=temp;  
}
```

← promenljiva **temp** je uvedena u trenutku kada je bila potrebna

- Prednost korišćenja blokova se ogleda u sledećem:
  - Nema potrebe sve promenljive koje će se koristiti, deklarirati na početku bloka koji je telo funkcije, ako one imaju privremeni karakter
  - Redukuje se mogućnost konflikta imena
    - Ime **temp** se može koristiti u istoj funkciji u druge svrhe
    - Novouvedena promenljiva **temp** u datom bloku privremeno skriva ostale objekte sa istim imenom

Oblast važenja

```
int i; ←  
void f(int i) { ←  
    i = 1; ←  
} ←  
void g(void) { ←  
    int i = 2; ←  
    if (i > 0) { ←  
        int i; ←  
        i = 3; ←  
    } ←  
    i = 4; ←  
} ←  
void h(void) { ←  
    i = 5; ←  
} ←
```

- U C programu neki identifikator može imati različita značenja u pojedinim delovima programa
  - ▣ Pravila oblasti važenja omogućavaju određivanje značenja pojedinog identifikatora u nekom delu programa
  - ▣ Poslednja deklaracija nekog imena privremeno skriva ranije značenje nekog imena u pripadajućem bloku
  - ▣ Na kraju bloka staro značenje se ponovo aktivira

Struktura C programa

- Elementi C programa
  - ▣ Preprocesorske directive
  - ▣ Deklaracije eksternih promenljivih
  - ▣ Prototipovi funkcija
  - ▣ Definicije funkcija
- Kako ih ukomponovati?
  - ▣ Ograničenja su sledeća
    - preprocesorska direktiva nema efekta sve do linije u kojoj se nalazi
    - promenljiva se ne može koristiti pre nego što se deklarise
    - funkcija se može koristiti i pre nego što se definiše ili deklarise, ali se ne preporučuje (standard C99 to i zahteva)

Struktura C programa

- U slučaju da se C program smešta u jednu izvornu datoteku
- Preporučuje se sledeća organizacija

- #include direktive
- #define direktive
- Deklaracije eksternih promenljivih
- Prototipovi funkcija sem main funkcije
- Definicija main funkcije
- Definicije ostalih funkcija